

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredni nedelje in praznike. — Inserati do 30 petič & Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3.—, večji inserati petič vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — »Slovenski Narod« valja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za tujemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knašjeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

PODružnice:
MARIBOR, Grajski trg št. 8 — — — — — CELJE, Kocenova ulica 12. — Tel. 190.
NOVO MESTO, Ljubljanska c. Tel. št. 26. JESENICE, Ob kolodvoru 101. — — —
Račun pri poštne čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

TOMAŽ BAT'A SMRTNO PONESREČIL

Znani tovarnar čevljev Tomaž Bat'a se je davi v Zlinu ponesrečil z letalom ter med prevozom v bolnico umrl

Praga, 12. julija. Davi ob 6. je startal v Zlinu znani tovarnar Tomaž Bat'a za polet v švico. Iz dosedaj še neznanega vzroka je njegovo letalo padlo nad letališčem tovarne iz višine približno 700 m na tla in se razbilo. Pilot je bil takoj mrtev, Bat'a pa je bil smrtno nevarno ranjen ter je umrl med prevozom v bolnico

Tomaž Bat'a je bil rojen 1876 v Zlinu na Moravskem kot sin čevljarkega mojstra. Pri svojem očetu se je izučil čevljarke obrti ter je tudi na raznih sejnih prodajal čevljarke izdelke. L. 1894 je ustanovil lastno obrt. Tedaj je že zaposloval približno 50 delavcev. Glavni njegov izdelek so bili z roko izdelani platneni čevlji za dom. Da bi svoj obrat mehaniziral, je odšel v Nemčijo, kjer je proučeval v ta namen posebne stroje. Že l. 1904 je ustanovil malo tvornico, prvo na ozemlju tedanje avstro-ogrskje monarhije, v kateri je bilo ročno delo v največji meri nadomeščeno s strojnimi. Njegovo podjetje se je lepo razvijalo, vendar pa še vedno ni zadostovalo njegovim visoko letničnim težnjam. Odločilno je bilo, da se je Bat'a z nekaterimi svojimi delavci odločil, da odpotuje v Ameriko in prouči tamošnje načine dela. Svoje ljudi je razdelil v Ameriki v razne tvornice in tudi sam je vstopil v službo kot navaden delavec.

Ko se je vrnil v domovino, je pričel urediti racionalne načine dela, ki jih je spoznal v Ameriki. S svojimi platnjenimi čevlji je v početku zalagal večino avstro-ogrskje trga, kmalu pa se je lotil izvažanja v inozemstvo v večjem obsegu.

V početku svetovne vojne je bil Bat'a prisiljen, da je medtem svojo močno naraslo produkcijo preusmeril v izdelovanje usnjenih čevljev. Predvsem je izdeloval čevlje za vojaške potrebe. Med vojno, ko je pričelo primanjkovati usnja, je bil

Bat'a eden izmed prvih tovarnarjev, ki je spravil na trg čevlje z lesenimi podplati. L. 1917 je produciral že 10.000 parov čevljev na dan s 4000 delavci. Kmalu in zlasti po vojni je njegovo podjetje še bolj naraslo. Ni povečal le svoje tvornice čevljev,

temveč si je pridobil in ustanovil tudi podjetja za pomožno industrijo. Zlasti v Češkoslovaški je ustanovil celo omrežje svojih prodajalnih ter je organiziral izvoz svojih izdelkov v vse dežele in ustanovil v nekaterih državah tudi lastne tvornice. V Zlinu je bilo ob koncu lanskega leta v 32 njegovih tvornicah zaposlenih približno 16.000 delavcev. Ob koncu l. 1930 so njegove tvornice izdelale še po 100.000 parov čevljev na dan. V zadnjem času je moral zaradi raznih deviznih in uvoznih ovir v mnogih državah Evrope precej omejiti svojo produkcijo ter tudi zmanjšati število svojih delavcev. Kakor znano, je v početku leta Tomaž Bat'a potoval z letalom celo v Indijo, da bi našel nove možnosti za izvoz svojih izdelkov v azijske pokrajine. Tudi v Jugoslaviji je dalje časa skušal ustanoviti lastno tvornico, proti čemer pa so se uprli, kakor znano, naši čevljarški podjetniki, ki so se zbal njegove konkurence, še bolj pa, da bi se ne povečala brezposelnost v jugoslovski čevljarški industriji, ki je že itak precejšnja.

Bat'a je bil eden največjih evropskih producentov čevljev. Svojo produkcijo je imel urejeno tako, da so vsi oddelki tvorili samostojne gospodarske enote, v katerih so bili delavci soudeleženi pri dobičku in so bili za svoje delo neposredno odgovorni. Posamezni obrati so občasno med seboj kakor tuji pogodbeniki ter so sklepali med seboj samostojne pogodbe. V njegovih podjetjih so bili delavci udeleženi pri razdelitvi dobička po enoletnem zadovoljvem delu. Polovica dobička se je vsajala na račun, ter obrestovala z 10 odstotki na leto. O Tomažu Bat'i je znano, da je za svoje delavce ustanovil tudi vzorne socialne naprave. Bil je tudi župan Zlina ter član moravskega deželnega zbora. Znan je bil tudi kot nasprotnik alkohola in nikotina.

Jugoslavija in reparacije

Francoski glas o zapostavljanju malih držav — Sfinga vojnih dolgov Ameriki

Pariz, 12. julija. Francoski tisk se še nadalje bavi z izidom lausanske konference.

Albert Julien piše v »Petit Parisien«, da so bili sklepi lausanske konference splošno sprejeti ugodno v vseh državah, ki so brez povabila sodelovale na lausanski konferenci, dočim so bili nekoliko hladneje sprejeti v državah, ki so bile povabljene k udeležbi na lausanski konferenci, ki pa dejansko niso sodelovale pri njenem delu. Albert Julien poudarja ob tej priliki, da so nekatere države, zlasti pa Jugoslavija, ki so hotele braniti v Lausanni svoje velike interese, niso bile niti zaslišane. Ako ne bi Francija branila kakor običajno interesov teh držav, pravi Albert Julien, bi ne bili samo pozabljeni, temveč tudi žrtvovani. Pisec poudarja, da je jugoslovski delegat Konstantin Fotić pred razhodom lausanske konference izročil Macdonaidu obirno spomenico, v kateri je s številkami obrazložil proračunske in gospodarske posledice, ki morejo nastopiti v Jugoslaviji zaradi ugotovitve nemških plačil. Delegat Fotić je v tej spomenici izrazil upanje, da se ne bo pozabila ugotovitev, ki jo je obrazložil v njej. Albert Julien izraža upanje, da bo našla jugoslovenska spomenica primerno razumevanje in upoštevanje.

V ostalem posvečajo listi svojo pozornost stališču Amerike glede na sklepe

lausanske konference. List »Maifine« ne veruje, da bodo Zedinjene države ostale na svojem dosedanjem stališču glede vojnih dolgov. To sklepa na podlagi očitne podpore, ki jo je dobila francoska teza na ameriški strani proti enostranskemu črtanju reparacij.

»La Volonté« poudarja potrebo, da se čimprej sprejmejo energični sklepi o razorožitvi in o evropski ter svetovni gospodarski obnovi, kar bi ohrabilo Ameriko v njenem prizadevanju glede na rešitev vprašanja dolgov.

V tem pogledu je zanimiv tudi uvodnik pariške izdaje »New York Herald«, ki pravi, da je ameriški denar dejansko že izgubljen. Po mnenju tega lista Amerikani ne potrebuje zaradi lastnih dobro pojmovanih interesov zahtevati popolnega izplačila vojnih dolgov, ker bi to škodljivo vplivalo na vsó trgovsko in denarno strukturo, kajti dolžniki niso v stanju, da bi plačali svoje dolge.

»Journal« smatra, da do končne rešitve vojnih dolgov ne more priti, preden se radikalno ne izpremeni ameriška politika. Saint Brice pravi v tem listu, da bi morale evropske države predvsem zahtevati od Amerike tretjini moratorij zase, kakor so ga same dovolile Nemčiji, ker smatra, da bi se za sedaj samo to moglo doseči od nje.

Papen o lausannskih pogajanjih

Nemška vlada odobrila delo nemš. delegacije — Papenova izjava zastopnik om tiska

Berlin, 12. julija. AA. Državni kancelar je včeraj državni vladi podrobno poročal o poteku in izidu lausanske konference. Nemška vlada je v popolnem soglasju odobrila nastop nemške delegacije.

Državni kancelar Papen je nato opoldne sprejel zastopnike nemških listov in jim podal poročilo o delovanju nemške delegacije v Lausanni. Državni kancelar je naglašal, da za nemške zastopnike pri teh pogajanjih, ko je šlo za definitivno ureditev reparacijskega problema ali pa za razbitje konference z vsemi posledicami za svetovno gospodarstvo in s tem tudi za življenjske možnosti nemškega naroda, niso bila merodajna notranje-politična razmotrivanja. Pri tem nismo stali, kakor je morda kdo mislil, sto metrov pred črtom popolnega črtanja vseh obveznosti,

ki jih je Nemčija pred dvema letoma prevzela z Youngovim načrtom v višini 35 milijard mark. Gotovo je igralo pomembno vlogo to, da se je takle ureditev pokazala za nemogočo. Toda prav tako, kakor nismo mogli izbrisati vseh drugih pristankov nemških vlad od 1918, je poudarjal, nismo mogli ravnati s temi pristanki tako, kakor bi jih ne bilo. Sedanja vlada mora likvidirati položaj, kakršnega so ustvarile vlade, ki so bile v Nemčiji na krmi od dne, ko je bila podpisana versailleska pogodba. Na vprašanje, ali naj se to izvede na ta način, da se ne priznajo podpis, s čimer bi se Nemčija postavila izven kulturnih držav, je treba odgovoriti z odločnim — ne. Torej so ostala Nemčiji samo še pogajanja.

Vzrok nesreče „Prometeja“ pojasnjen

Podmornica se je potopila zaradi napačnega ravnanja s strojnimi napravami — Ponesrečene podmornice ni mogoče dvigniti

Pariz, 12. junija. Kakor poročajo iz Cherbourga, je potapljač italijanskega parnika »Artiglio« ugotovil, da sta ostali na potopljeni podmornici »Promethee« odprti dve odprtini, zaradi česar sklepajo, da je polna vode. Odprtini bržkone niso mogli več pravočasno zapreti, ker se je podmornica potopila že v 30 sekundah. Pri enem izmed nezaprth vhodov je potapljač opazil stisnjenega med pokrovom in odprtno mrtvega mornarja. Po izjavi mornariške prefektore je skoro nemogoče, da bi podmornico dvignili.

V pristanu Cherbourga so včeraj fingirali s podmornico »Archimede«, ki je istega tipa kakor ponesrečena podmornica »Promethee«, nesrečo v enakih okoliščinah. Izvršili so isti napačni manever in podmornica »Archimede« se je potopila v 30 sekundah. Na ta način so ugotovili vzrok nesreče. Gre za konstrukcijske, pri kateri se z najmanjšim napačnim ravnanjem prekine cirkulacija olja ter se odpro odprtine k vodnim celicam.

Pariz, 12. junija. AA. Ker je povečnik obeh italijanskih potapljaških ladij, ki dvigata zlati zaklad s parnika »Egyp« in sta na prošnjo francoske vlade pomagali pri reševanju francoske podmornice »Promethee«, izjavil, da je dvigovanje podmornice izključeno, so definitivno izgubljene vse nade, da bi bilo mogoče podmornico dvigniti in rešiti mornarje.

Pariz, 12. junija. AA. V sled zahtevanja francoske mornarice zaradi katastrofe podmornice »Promethee« se 14. junija t. l. ne bodo vršile običajne svečanosti. O tem bo sklepala francoska vlada na svoji današnji seji. Francosko mornariško ministrstvo je že začelo izdajati podpore siromskim rodbinam ponesrečenih mornar-

jev, francoski parlament bo bržkone na eni izmed prihodnjih sej izglasoval posebne odredbe glede podeleževanja podpor rodbinam francoskih mornarjev, ki so se ponesrečili.

Počastitev v vojni padlih šumadincev

Beograd, 12. julija. V Kragujevcu so danes z velikimi svečanimi odprili spomenik šumadinem, ki so padli v vseh dosedanjih osvobodilnih vojnah. Splošni nacionalni manifestaciji sta prisostvovala kot zastopnika vlade ministra dr. Kojić in Pogačnik.

Nezgoda našega parnika

London, 12. julija. AA. Po neji Lloydovi vesti iz San-Vincenza, je jugoslovski parnik »Triglav« na vojni iz Rotterdamu v Buenos Aires nasled na pečinah blizu Verdeskega rtiča. Čeprav se ladja nahaja v dokaj resnem položaju, vendar ni nevarnosti, da bi se potopila. Tudi posadka ladje je izven nevarnosti. »Triglav« je ena najbolj modernih ladij jugoslovenskega Lloydja. Zgradila jo ga l. 1929 in ima 10.300 ton.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.
Devize: Amsterdam 2269.32—2280.68, Berlin 1333.97—1344.77, Bruselj 782.40 do 786.34, Carib 1097.35—1102.85, London 196.96—201.56, Newyork 5612.88—5641.17, Pariz 221.19—222.31, Praga 166.67—167.53.
INOZEMSKA BORZE.
Carib: Pariz 26.16, London 18.23, Newyork 513 in pol, Bruselj 71.30, Milan 26.17, Madrid 41.60, Amsterdam 206.80, Berlin 121.70, Sofija 3.72, Praga 16.29, Varšava 67.45, Bukarešta 3.06.

Zaupnica Herriotu

Francoski parlament je izrekel v nočni seji Herriotovi vladi zaupnico s 360 glasovi proti 179 — Socialisti so glasovali proti, nacionalna opozicija pa za vlado

Pariz, 12. julija. g. V zelo neugodnih okoliščinah za vlado se je včeraj popoldne pričela v zbornici finančna razprava. Kamen spodbite je bil sklep finančnega odbora, da se letos zaradi štedenja ne bi vršili vojaški manevri in orožne vaje. Vojni minister Paul Boncour je izjavil, da ne more sprejeti tega predloga. Ker so zahtevali radikali in socialisti črtanje manevrov, je bil položaj vlade precej težaven.

Sejo zbornice je otvoril proračunski minister Palmade z ekspozicijem, v katerem je opozarjal, da je proračun za leto 1932 12 krat večji kakor proračun l. 1913. Glavni poročevalec finančnega odbora Jaramoureux je utemeljeval predlagane prihranke 2180 milijonov. Po debati, v kateri je desničarski poslanec Louis Marin nastopil proti črtanju vojaškega proračuna, je opozoril vojni minister, da so znižanja v vojaškem proračunu, proti katerim se bori Marin in jih je vlada sama predlagala, v skladu z narodno obrambo. Predlog Marina je bil nato s 501 proti 60 glasovom odklonjen. Zbornica je končno sklenila, da se seja nadaljuje ponoči.

Velika debata o predlogu za uravnoteženje proračuna, ki se je včeraj popoldne pričela v zbornici in je jutraj še trajala, se je ponoči zaradi dodatnega predloga socialistov, naj se orožne vaje rezervistov prihodnje leto ne vršijo, pretvorila v

dramatično razpravo o narodni obrambi. Ministrski predsednik je proti predlogu o ukinitvi orožnih vaj postavil vprašanje zaupanja. Po živahni debati je Herriot s 360 proti 179 glasovom ostal v večini. Socialisti so topot prvič odkrito nastopili proti Herriotu. Namesto njih je iz načelnih vzrokov vsa nacionalna opozicija nastopila za predsednika vlade. Ta nenadna izprememba vladne večine zelo otežkoča parlamentarni in notranje-politični položaj vlade.

Sedaj bo Herriot delal na to, da po rešitvi predloga o sanaciji proračuna zaključijo poletno zasedanje zbornice. Pred glasovanjem o zaupnici je Herriot izjavil med drugim, da je v Lausanni dovolil dokazal, da je prijatelj miru. Smatra, da so orožne vaje rezervistov v najožji zvezi z velikim sistemom enoletne vojaške službene dobe ter pomenijo takorekoč hrbenico narodne obrambe Francije. Rotil je zbornico, naj s takimi debatami ne otežuje stališča francoske razorožitvene delegacije pri bodočih pogajanjih. Ne sme se pozabiti, kaj se odigrava onstran meje, kjer obstojijo poleg regularne vojske tudi elementi, katerih cilj in velikost se ne morejo natančno preценiti in katerih politični vpliv se vedno bolj občuti. V teku debate je predsednik vojnega odbora sporečlil, da znašajo izvežbane rezerve Francije tačas približno 750.000 mož.

Eksplodzija na izletniškem parniku

Pri Charlottenburgu je na reki Spree eksplodiral kotel parnika, ko je hotel odpluti od brega — Pet smrtnih žrtev, mnogo ranjenecv

Berlin, 12. julija. V nedeljo dopoldne je na reki Spree pri Charlottenburgu eksplodiral kotel na izletniškem parniku »Speeber I«, s katerim se je vozilo okoli oto izletnikov. Kurjača je ubilo na mestu, dočim je bilo 26 potnikov hudo, 15 pa lažje ranjenih. Izmed hudo ranjenih so štirje popoldne umrli. Po eksploziji je izbruhnila med potniki silna panika. K sreči je bil parnik še blizu pristani, zaradi česar so mogli precej naglo izkrcati vse ljudi. — Ranjenci so dobili grozne opekline. Vzroka eksplozije se niso ugotovili. Parnik so šele ued štirimi tedni preiskale pristojne oblasti, ali ima v redu vse naprave. Neoroča

se je pripetila v trenutku, ko so potegnili s krova mostič za vkrčavanje in je hotel parnik odpluti. Vso ladjo je pokrila gost oblak pare, ki je uhajala iz kotlarne. Mnogi potniki so poskakali v vodo, vendar pa so vse rešili. Z obupnimi klici na pomoč opozorjeni ljudje v sosednji so pozvali gasilce in policijo, zaradi česar se je reševanje pričelo že po nekaj minutah. V kotlarni je eksplozija odbila vrata ložišta ter je žerjavica zasula oba kurjača, ki sta dobila silne opekline in od katerih je eden kmalu nato umrl. Policija je parnik zaplenila ter uvedla strogo preiskavo, kako je moglo priti do katastrofalne nesreče.

Zagotovitev mednarodnih plačil

Basel, 12. julija. AA. Upravni svet banke za mednarodna plačila je izdal komuniké, pri katerem je sodeloval tudi guverner angleške Narodne banke Montague Norman. Komuniké naglašajo potrebo vzpostavitve skupnega temelja valutnih sistemov posameznih držav, da se stabilizira, zagotovi in olajša mednarodno izplačevanje. Upravni svet je bil enodušnega mnenja, da more le zlata veljava zagotoviti svobodno gibanje svetovne trgovine in mednarodnega udejstvovanja.

Avstrijsko posojilo

Dunaj, 12. julija. Kakor zagotavljajo v poučenih krogih, bo Nemčija udeležena pri avstrijskem posojilu s približno 7 milijoni mark. Novo posojilo bo dovoljeno v obliki nadaljevanja prvega posojila, ki ga je na prošnjo tedanjega zveznega kancelarja dr. Seipla dovolilo Društvo narodov. To pomeni, da Avstriji ne bo treba prevzeti nobenih obveznosti, ki bi presežala jamstva, dana v ženevskem protokolu iz l. 1922. Države, ki takrat niso bile zastopane v Društvu narodov in zato pri takratnem posojilu niso sodelovale, morejo sedaj sodelovati pri izdaji posojila 300 milijonov šilingov izven okvira pogodbe starega ženevskega protokola. Ker Nemčija v l. 1922 in 1923 ni bila članica Društva narodov, bo sedaj sodelovala pri emisiji novega avstrijskega posojila, ne da bi se priključila protokolu, s samostojno akcijo, ki pa bo všteta v celotni načrt, ter bo bržkone prispevala 7 milijonov mark.

Zvišanje poštinih pristojbin v Avstriji

Dunaj, 12. julija. Avstrijska vlada bo uvedla s 1. avgustom obščno povišanje poštinih in telefonskih pristojbin. Pristojbina za navadna pisma v inozemstvo se bo povišala od 20 na 24 grošev, pisma, težka nad 20 gramov, pa se bo morala frankirati namesto s 30 odslej s 36 groši. Za tiskovine ostane pristojbina v nižjih stopnjah neizpremenjena, v višjih pa se zviša povprečno za 20%. Telefonske pristojbine s zvišajo za 20% in sicer časovna pristojbina od 1 na 1.20 šilinga, temeljna pristojbina pa ostane neizpremenjena.

Odkritje bogatih skladov premoga v Italiji

Rim, 12. julija. »Lavoro fascista« javlja, da so v dolini Aoste našli velike sklade premoga, v katerih je nad 100 milijonov ton antracita. Ugotovili so 13 plasti premoga, ki bi dajale premog skoz 130 let.

Pantelejon Romanov:

Ljubezen

— Mili, ali mi ne verjameš? Saj sam nate mislim. Veš, nočem ti več govoriti o tem, dokler ne bo popolnoma jasno, kako in kaj. Jaz jih tudi tam prodajam. In morda bo oni znanec, s katerim sta se srečala v tramvaju, kupil. Zate sem pripravljena storiti vse, prav vse, glava mi je polna misli. Veš, tistemu mlademu paru, o katerem sem ti pravila, se je zahotelo, da bi menjal stanovanje in tisti iz tramvaja, katerega žena precej dovoli, zakaj njen mož ni prav nič ljubosumen, tisti je vplivna oseba, saj razumeš...

— To so ti ljudje!

— Zanimivo je, da se njim zdi vse to povsem naravno.

— Glej vse s fiziološkega stališča, ne pa z duševnega, pa se bo tudi tibi udeležilo naravno.

Dekle se je zamislilo, vzdihnilo in dejalo:

— Ah, če bi bilo tako... Ali bi bilo tobi ljubše, če bi jaz drugače gledala na vse te reči?

— Gotovo bi mi bilo ljubše. Že to mi je ljubo, da si končno izpregovorila o teh rečeh. V najinih letih je povsem naravno, če govoriva o rečeh, ki se tičejo teh strani življenja. To je tako enostavno, da tega samo ti ne moreš razumeti.

— Nisi živel z njimi, pa govoriš, kakor oni.

— Enako smo razviti, — je dejal ženin in skomignil z rameni.

— Moj bog, kako rada bi ti pomagala. Ne, ti ne veš, kako te ljubim! Ne veš! Časih ležim v postelji, gledam v temo in premišljam o tem, kako bi ti pomagala, kaj bi žrtvovala zate... Včeraj se mi je celo sanjalo, da sem ti prinesla denar. Ravno dvajset červoncev.

— Bolje bi bilo v resnici, kakor v sanjah. Kaže, da zaradi tega idiotskega pečata in tvoje glupe morale ne bo nikoli nič.

Ona ga je nekaj časa gledala, potem pa je namah vsa oživela — videti je bilo, kakor da bi storila važen sklep — in dejala:

— Ne, mili, bo, bo. Verujem, uverjena sem, da bodo svečniki prodani.

V.

Ko je šesti dan mladi mož prišel domov, je molče vrgel svečnike na divan in se obrnil k oknu. Ne da bi ji kaj dejal.

Ona pa je stala in ga gledala z veseljem in z izrazom nekakšne zmagave in sproščenosti. Potem je molče izvela dvajset červoncev in mu jih dala.

— Kaj je to? Od kod?

— Prodala sem.

— Kako? Komu?... Najine sanje so se torej izpolnile? Dvajset?

— Še več kot izpolnilo. Samo za svečnike sem dobila dvajset červoncev, imava pa še kozarce.

— In kdo jih je kupil?

— Tisti gospod, o katerem sem ti pravila.

— Ne glede na pečat?

— Ne glede na pečat.

— Ti si moje zlato!...

Zardela je, povesila oči in dejala:

— Mili moj, prišla sem do spoznanja, da je moja dolžnost pomagati ti.

VI.

— Povej mi, kako se ti je vse to posrečilo? — jo je vprašal mladi mož, ko sta oba srečna sedela v vagonu in mu je ona že dovolila, da jo je smel nalahno poljubiti.

— Nu... sedeli smo in pili...

— Napredek.

— Potem smo vsi ležali na preprogi poleg kamina.

— Že?...

— Ne, to ni šlo tako hitro. Prosim te, ne misli...

— Saj si že mislim...

— Dejala sem, da ne bom pila in tudi ležala ne bom z njimi na preprogi, če mi ne najdejo kupca za svečnike. Ves čas sem mislila nate in na tvoje delo.

— Nu, ko si začela piti, si spoznala, da vse to vendar ni tako strašno?

— Mislika sem le, da delam vse to samo zaradi tebe. In čim bolj je bilo strašno in nesprijemljivo, tem večjo ljubezen sem čutila do tebe. Če bi to zame ne bilo nekaj strašnega, temveč povsem naravnega, bi ne bilo v tem nobene žrtve. Toda sama sebi sem dejala, da moram biti zate pripravljena na vsako žrtvo. No... to se ve, če sama začneš delati to, kar delajo drugi, stvar ni več tako strašna.

— Vse je strašno samo v teoriji. Nu, in kaj si občutila?

— Vkljub vsemu sem bila stroga, zelo stroga...

— In s svojo strogostjo si vsem kvarila razpoloženje?

— Ali bi ti bilo mar vseh, če ne bi bila stroga? Je vprašala ona.

— Kajpak. Meni je mnogo bolj všeč, če si taka, kakor zdajle.

Ona se je prestrašeno umaknila pred njim.

— Ne tako... za boga. Zdi se mi, da zdajle ne smem biti tako blizu tebe...

— Zakaj pa ne?

— Ne vem, kako naj ti pojasnim... Nu, počakaj, kaj bi bilo, če bi me on... poljubil?

— Prava reč! Saj bi te zaradi tega ne bilo nič manj. Nasprotno, celo več bi te bilo.

— Kako več?

— Tako. Zenska, ki tako pojmuje te reči, ima vsaj izkušnje, ki jih nima taka, kakršna si na primer ti. Ona v stvari čuva svojo fiziologijo na škodo svoji duševnosti, katero bi lahko imela zaradi dotika z moškimi.

— Hvala bogu, da tako misliš. Nalajš sem te vprašala. Če bi bil odgovoril drugače, bi pod nobenim pogojem ne povedala, kaj sem občutila. Moj bog, kako je vse zapleteno in nerazumljivo, — je pripomnila v zadregi, in videti je bilo, da ne čuti ženine roke, ki jo je ves čas objemala okoli pasu.

— Kar povej, zelo me zanima, kaj vse si tam doživela, — je nadaljeval ženin.

— Vse naj povem, vse, prav vse?

— Kajpak, čemu bi se sramovala? Vsač človek sme izraziti svoje občutke in v tem ni prav nič sramotnega in nedostojnega. Dejstvo! In dejstva ne izpremeniš. (Konec jutri).

Lepite na pisma znamke protituberkulozne lige!

Atleti spadajo na igrišče, prašiči pa v hlev

Silno ogorčenje češkoslovaške javnosti nad brutalnostjo italijanskih igralcev in občinstva

V sobotni številki smo priobčili izjavo bivšega trenerja SK Ilirije g. Hansa Baara, ki trenira zdaj italijanske nogometaše v Rimu in se je pač samo zato povzpela do zelo čudne in zelo subjektivne trditve, da je disciplina italijanskih nogometašev na izredno visoki stopnji in da so določene v Italiji za vsako najmanjšo surovost stroge kazni. Zdjaj pa pogledamo, kako je s to disciplino v resnici.

Včerajšnja izdaja praških »Narodnih Listov« ima na prvi strani obširno poročilo pod naslovom »Nečuvne italijanske surovosti na tekmi Slavie — Juventus v Turinu — s kamenjem v glave čeških igralcev so Italijani dokumentirali svojo sportno družabno vzgojo«. Poročilo omenja med drugim: Malokatera sportna borba je obrnila nase toliko zanimanja najširše češkoslovaške javnosti, kakor revanšna tekma praške Slavie v Turinu. Italijanska atmosfera, ki so v njo stopali češkoslovaški sportniki, razdražena do besnosti po pisanih italijanskih listov, ki so zlorabili praški primer, je dala slutiti, da gre do naših sportnikov naproti zli usodi. Ne gre nam za sportno stran zadeve. Ta je sedaj postranskega pomena. Ne moremo pa mirno preko dejstva, da je igrala Slavia proti italijanskim sportnikom v Pragi izredno fair in da se torej italijanski nogometaši glede vedenja naših igralcev na igrišču in izven njega ne morejo prav nič pritoževati. Nasprotno, italijanski igralci so bili tisti, ki so povzročili mučen prizor na igrišču Slavie v Pragi in njih teži vsa teža krivde.

Češkoslovaški nogometaši so potovali v Turin na klavnico. O sportni vrednosti tekme ne more biti niti govora. Od petka so bili igralci Slavie zaprti v hotelu, kajti stopiti na ulico je pomenilo biti ranjen ali ubit.

In ko je moštvo Slavie pod zaščito orožništva in policije prikorakalo na igrišče, je bilo sprejeto z dežjem kamenja.

To se je zgodilo tam v oni Italiji, kjer je občinstvo ločeno od igrišča z mrežo, da bi bilo poskrbljeno za varnost igralcev. Potem so se italijanski igralci vedli kakor da so obsedeni, metali so naše nogometaše na najsurovejši način na tla, tako

da so jih onesveščene odnašali z igrišča.

Tako se je pokazala italijanska kultura. Češkoslovaški igralci se niso smeli dotakniti nasprotnika. Za vsak tak, po pravih dovoljenih nastop, jih je kaznoval sodnik, ki je bil podlegel terorju fanatizirane množice. Češkoslovaški sportniki so šli skozi pekel italijanskih besov in vračajo se ranjeni. Govoriti moramo o sreči, da ni noben plačal svojega poguma z življenjem. Italijanski narod je utrpel večno sramoto, ki mu jo je prinesel Turin.

Mislimo, da je po turinski klavnici konec vseh stikov z italijanskimi sportniki. Grobe in nizkotne žalitve, ki jih je naslovlil italijanski tisk na češkoslovaški sport in narod, kličejo po zadoščanju.

Bili bi moralni pohabljeni, če bi ne izvajali iz turinskega primera skrajnih posledic. Moštvo Slavie je bila nataknjena v Turinu mučeniška krona. Prepričani smo, da mu češkoslovaška javnost ne bo nikoli pozabila tega primera poguma in močnatosti in da mu pripravi v Pragi sijajen sprejem. Naj hubezen lastnega brata ublaži njihove velike fizične in duševne bolečine. Slavisti! Simpatije vsega češkoslovaškega ljudstva so na vaši strani. Izgubili ste neenako bitko, toda vračate se kot moralni zmagovalci.

Dalje pravi poročilo: Po praški tekmi Slavie — Juventus, kjer se je z divjastvom posebno odlikoval italijanski igralec Cesarini, in po prečudnem nastopu italijanskih »borcev« v praškem baru, kjer so razbili vso notranjo opremo tako, da je morala nastopiti policija, je italijanski tisk izredno grobo in nedostojno napadel češke sportnike in češko javnost (»Popolo d'Italia«, »Giornale d'Italia« itd.). Kakor v proroškem duhu je pa napisal »Popolo d'Italia« izrek:

»Atleti spadajo na igrišče, prašiči pa v hlev.«

Mislimo, da lahko po pravici apficeramo ta izrek na vedenje italijanskega občinstva v Turinu.

Načini, ki so jih zanesli v nogometne tekme Italijani, so vse prej, nego sportno vedenje. Italijanski igralci so dokumentirali prečudne običaje že v Barceloni, na Dunaju in v prijateljski Budimpešti. Kar so pa storili v Pragi in zdaj v Turinu, se odteguje vsem pojmom o sportni vzgoji in družabni dostojnosti, o kulturnem nivoju in evropski civilizaciji. Naglašamo zlasti, da je izšla pobuda za vse, kar pri tekmi Slavie — Juventus ni bilo fair, od italijanskih igralcev, zlasti od surovega vedenja Italijana Cesarinija, ki je brutalno napadel dunajškega sodnika Brauna, ga podrl na tla in ranil. Odgovornost za vse to je na italijanski strani.

Te surovosti italijanskih igralcev so bile zdaj dopolnjene z njihovo brutalnostjo v Turinu in z brezprizvorno zagrizenostjo gledalcev, ki so obsuli naše igralce s kamenjem. Ko so odhajali naši igralci v Turin, so menili, da potujejo v deželo stare kulture, s tradicijami, segajočimi tja do časov antike. S kamenjem v glave bi jih pa zdaj ne počastili niti avstralski divjaki. Če Italijani tako razumejo sport in sportne tekme, potem se moramo proti temu z vso odločnostjo zavarovati. Upamo, da se bo našel nepristranski mednarodni forum, ki bo poučil Italijane, da je našino pretepanje sportnega

sodnika sportni zločin, bombardiranje sportnih igralcev s kamenjem pa barbarska zagrizenost, nedostojna civiliziranega naroda. Preko takega ravnanja ne moremo mirno.

Gillette umrl

Iz Los Angelesa poročajo, da je umrl v soboto ponoči izumitelj rezil in aparatov za britje King Kamp Gillette. Pokojni je bil rojen v Fond du Lac v državi Wisconsin l. 1855. Njegova mati je napisala knjigo: »Kuharska knjiga Belega doma«. Gillette je hodil samo v ljudsko šolo v Chicagu, po izumu svojega brivskega rezila leta 1901 je pa ustanovil Gillette Safety Razor Co., ki ji je bil predsednik. Priladal je republikanski stranki. Svojo srečo je poskušal tudi v literaturi in napisal je več knjig, ki pa niso dosegle posebnega uspeha.

Umrl je torej mož, ki lahko trdimo o njem, da je bil največji pomlajevalec sveta. Po njegovi zaslugi se je oddaljila meja staranja moške polovice sveta najmanj za 20 let. S svojim izumom je povzročil na svetu še zdaj ne dovolj ocenjeno revolucijo. Njegov izum je posegel globlje, nego radio. Kar odprite stare predale in vzemite iz njih albume, pa se boste prepričali, kakšni so bili naši dedi in pradedi. V starih časih so bili ljudje skoraj brez izjeme kosmati in že s 30 leti je bil človek na videz star. Zdjaj so pa še stari mladeniški, saj hodijo gladko obriti in če bi ne imeli vnukov, bi njih če ne verjel, da so dedi. Veliko zaslug za to ima baš Gillette.

Samomor slavnega botanika

Včeraj zjutraj se je ustrelil na Dunaju znani botanik, vseučiliški profesor dr. Friedrich Vierhapper, star šele 56 let. Pokojni je bil kot botanik znan po vsem svetu, saj je napisal mnogo zanimivih znanstvenih del. Do leta 1912 je bil asistent na botaničnem inštitutu dunajske univerze. Bil je eden najbojstih učencev Antona Kernerja; od leta 1919 je predaval kot izredni profesor na univerzi, od leta 1911 pa tudi kot honorarni docent za botaniko na živnozdravniški visoki šoli. Dijaki in profesorji so ga imeli zelo radi. Učenjaka je že več let mučil hud sklepni revmatizem in zadnje čase se je moral neprestano lečiti. Profesorji so opažali, da je nekam čudno potrt, nihče pa ni vedel, da misli na samomor.

Zelo je ljubil pokojni svoj rodbino, ženo Hedvigo in 18 letnega sina Friedricha, ki je letos z odliko maturiral. Večer pred samomorom je preživel v rodbini. Pod vplivom bolečin je opetovano izjavil, da je življenje zanj samo muka, čim so pa bolečine ponehale, je bil zopet vesel in navdušen za delo. Zadnje noč je le malo spal. Rvmatizem ga je zopet strašno mučil, zjutraj je pa naenkrat potegnil izpod vzglavja revolver in si poglaval kroglo v desno senco. Žena in sin sta ga našla že mrtvega. Zapustil je poslovilno pismo, ki pa v njem ne omenja, kaj ga je poglaval v smrt.

ZAHVALA

Ob težki izgubi, ki me je zadela s smrtjo moje nenadomestljive, nad vse ljubljene soproge

CILKE REISNER

mi je došlo od vseh strani toliko iskrenega sočutja, da se mi ni moglo vsem in vsakemu posebej zahvaliti. Prejmite vsi, ki ste spremlili mojo rajnico na zadnji poti, vsi darovalci krasnih vencev in cvetja, moje najiskrenejšo zahvalo. Posebno se zahvaljujem pevskemu zboru »Ljubljana« in njegovemu dirigentu g. dr. Dolinarju za v srce segajoče odpete žalostinke, železničarski godbi »Sloga«, ki je pokojnico spremljala z žalnimi koraknicami, ter vsem številnim tovarišem sejmarmem, ki so se udeležili pogreba.

Vsem in vsakemu: Bog povrni!

Zalujoči soproga Fran Reisner.

Mali oglasi

Vaša beseda 50 par. Plača se lahko tudi v menih. Za odgovor znamko! — Na oprekanje brez znamke ne odgovorjamo. Najmanjši oglas 5 dn 5.—

SLUŽBE

PROVIZIJSKE POTNIKE agilne, za prodajo novosti, ishem. Visok zaslužek. Ponudbe na: Videmšek, Maribor, Korosčeva št. 36. 2776

PRODAM

TRI SOBNE PEČI lepe, stare, dobro ohranjene, se poceni oddajo. Več se poizve pra kamnoseku Vodniku, Kolo-dvorska ulica, Ljubljana. 2782

MALI AVTO v dobrem stanju, z novo pnevmatikami, prodam za Din 4000. Anton Petkovšek, Dol. Logatec. 2780

BENCIN-MOTOR za pogon 6 HP, trdnice München Sending, ugodno napredaj. Radio - Therna, Laško. 2778

ZIVAL

VEVERICA se je zatekla. Pošten najditelj naj jo odda proti nagradi, Rožna dolina c. X št. 26, parter. 2769

GLASPA

GRAMOFONSKA PLOŠČE PO 1.— Din posreduje »Sloga«, Aleksandrova cesta 4 (prehod »Viktoria« palato) 70/T

KUPIM

TESAN IN ŽAGAN LES TER DRVA kupuje v vsaki količini trdnika Lj. Meštrovič, Zagreb, Savska cesta št. 11. 2779

STANOVANJA

STANOVANJE tri-ali štiri sobno v centru mesta išče družina odraslih — za avgust ali pozneje. Ponudbe na upravo »Slov. Narod« pod št. 11. Točen plačnik 2754c.

SOBO, eno ali dve nemebljovani popolnoma separirani v bližini univerze išče gospod. Ponudbe na upravo »Slov. Narod« pod št. 11. Točen plačnik 2753c.

ODDAM STANOVANJE 2 sob s kabineto. Lepa sončna lega. — Rožna dolina, Cesta X, št. 26 (pod Rožnikom). 2736

NEPREMIČNE

PARNA ŽAGA Z MLINOM na 2 para kamnov, v dobrem stanju, s obsežnim skladiščem, 1 km od postaje Videm-Krško, napredaj. NA JAVNI DRAŽBI dne 15. julija 1982 ob 10. pri sodišču v Krškem. Pogoji ugodni rentabilnost sigurna. Potreben kapital 50.000 Din. Na željo sokupec na razpolago. Informacije daje M. Hostnik v Vidmu. 2777

LOKAL za pisarno ali trgovino oddam takoj ali pozneje v najem. — Vprašati pri: D. Rovšek, fotograf, Ljubljana, Kolodvorska ulica 35. 76/T

LEPO VILLO visokoprstično, podkleteno, 4 sobe, parket, elektrika, odprta veranda, studenec, senčnato dvorišče, hišnica, park, vrt, njiva, sadovnjak, stavbniška, skupno 5300 kvad. metrov ograjenega sveta, prodaja Viher, Slov. Bistrica. 2761

GOSTILNA IN PEKARIJA s poslovanjem, poleg sodnije in drugih uradov, v večjem trgu Slovenije, napredaj po smerni ceni. — Vse je v najboljšem stanju. Ivan Vrabec, Martinja vas, Mokronog. 2764

DINARJEV 125.— 1 m² žaganih bukovih drv prima kakovosti nudi — Velepč, Sv. Jerneja cesta št. 25. — Telefon 2708. 23/T

RAZNO

Najcenejši nakup! KONFEKCIJA — MODA. ANTON PRESKOR, Ljubljana, Sv. Petra c. 14

ČEVLJI

NA OBROKE »TEMPO«, Gledališča ulica 4 (nasproti operi).

KOŽNI SVRABEZ preide z uporabo »Neodermat«. Raspošilja drogerija Nada, Su-botica. 2781

MODROCE

otomane, divane, fotelje in vse tapetne izdelke vam nudi najceneje

IGNACIJ NABOBE, Ljubljana, Gosposvetaka cesta št. 16 (pri Levu) 25/T

Mestna hranilnica ljubljanska

Ljubljana, Prešernova ulica 3 je največja regulativna hranilnica v Jugoslaviji.

Ima vlog nad 430.000.000 Din

Za vse vloge jamči ljubljanska mestna občina z vsem svojim premoženjem in z davčno močjo

Za male trgovce in obrtnike obetajo pri hranilnici KREDITNO DRUŠTVO, za papirne naložbe pa SODNI DEPOZITNI ODDELEK. Za varčevanje mladine tedaj domače hranilnice, za poln-ljanje denarja po pošti pa svoje poletnice.

Telefon št. 2016 in 2616.

Poštni čekovni račun št. 10.533.

Uradne ure za stranke so od 8. do 12.14.

KLIŠARNA

Telet. 2496

Izvirajo enobarvne in večbarvne črtno-klišaje, enobarvne in večbarvne autotipije, kombinirane klišaje za navaden in finišni papir, klišaje po peroristih, slikah in risbah, rekopisih in fotografijah na razglednicah, reklamne slike, vinjete

Jugografika

Ljubljana, Sv. Petra nasip št. 23.